

*А. В. Дзюбіна,
к. е. н., доц., доцент кафедри менеджменту організацій,
Національний університет «Львівська політехніка»
Н. В. Єпур,
студентка кафедри менеджменту організацій,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

*A. V. Dzyubina,
Ph.D., Associate Professor of Department of Organisations Management,
National University «Lviv polytechnic»
N. V. Iepur,
Student of Department of Management of Organisations,
National University «Lviv polytechnic»*

IMPLEMENTATION OF MODERN INFORMATION SUPPORT IN THE ENTERPRISE OPERATING ACTIVITY MANAGEMENT

У статті досліджено сутність поняття операційної діяльності підприємства. Наведено особливості операційної діяльності підприємства. Розглянуто головні функції і завдання системи інформаційного забезпечення для операційної діяльності. Визначено варіанти впровадження різного сучасного інформаційного забезпечення для управління операційною діяльністю підприємства. Запропоновано критерії вибору програмного продукту для підвищення ефективності операційної діяльності підприємства. Наведено порівняння можливостей сучасних програмних продуктів для управління операційною діяльністю підприємства.

Essence of concept of operating activity enterprise is researched in the article. Main features of enterprise operating activity are brought. Main functions and tasks of the informative providing system for operating activity are considered. Variants of implementation of the different modern informative providing for a enterprise operating activity management are certain. The criteria of choice of software product are offered for the increase of efficiency of enterprise operating activity. Comparison of possibilities of modern program products for enterprise operating activity management is brought.

Ключові слова: *операційна діяльність, управління операційною діяльністю, інформаційна система, інформаційне забезпечення, програмне забезпечення.*

Key words: *operating activity, operating activity management, information system, informative providing, software.*

Постановка проблеми. У сучасному світі інформаційні технології відіграють важливу роль для розвитку операційної діяльності, адже вони створені, щоб полегшувати, пришвидшувати та оптимізовувати бізнес процеси. Проте на сьогоднішній день небагато підприємств приділяють цьому питанню достатньо уваги.

Створення інформаційної системи для забезпечення необхідних процесів операційної діяльності на підприємствах дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування суб'єктів господарювання загалом. Важливою компонентом успішного створення інформаційної системи підприємства є проблема оптимального

вибору відповідного програмного забезпечення за співвідношенням функціональності та вартості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці по-різному трактують визначення «операційної діяльності». Капінос Г. І. вважає, що операційна діяльність - це діяльність, яка здійснюється в рамках операційної системи з метою створення будь-якої корисності шляхом перетворення входів (ресурсів усіх видів) у виходи (готові продукти та послуги) [1].

На думку Терещенко О.О. операційна діяльність - це основна діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції (робіт, послуг), забезпечує основну частку доходу і є головною метою створення підприємства [2].

Бланк І. А. стверджує, що операційна діяльність — це основний вид діяльності підприємства, з метою здійснення якої вона створена[3].

Але найчастіше науковці притримуються думки, що операційна діяльність - це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю [4].

У наукових дослідженнях поняття «інформаційне забезпечення» теж по-різному визначається. Наприклад, Л. Терещенко та І. Матвієнко-Зубенко трактують визначення інформаційному забезпеченню як важливому елементу автоматизованих інформаційних систем обліку, призначених для відображення інформації, що характеризує стан керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень [5].

Науковці Р. А. Калюжний та В. О. Шамрай визначають інформаційне забезпечення як [6]:

- забезпеченість системи управління відповідною множиною інформації;
- діяльність, пов'язану з організацією збору, реєстрації, передачі, зберігання, опрацювання і представлення інформації;
- діяльність щодо формування цілеспрямованої суспільної й індивідуальної свідомості суб'єктів суспільних відносин щодо управління у конкретній сфері суспільних відносин (реклама, формування іміджу суб'єкта управління, інформаційні операції, інформаційна боротьба тощо).

Багато іноземних та вітчизняних вчених досліджували питання впливу інформаційного забезпечення на удосконалення діяльності підприємств, а саме: Д. Бел, І. Бланк, О. Карпенко, Г. Козаченко, К.Князев, О. Леонова, Д. Лук'яненко, А. Пересада, Р. Радзівська, А. Тофлер, Р. Хіміч, Н. Хрущ, А. Чухно, О. Ястремська та інші. Проте недостатньо приділено уваги питанням вибору оптимального програмного забезпечення для функціонування інформаційних систем управління операційною діяльністю.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності впровадження сучасного інформаційного забезпечення для управління операційною діяльністю організації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основу операційної діяльності більшості підприємств становить виробничо-комерційна або торгівельна діяльність, яка доповнюється здійсненням інвестиційної та фінансової діяльності. Разом з тим, інвестиційна діяльність є основою для інвестиційних компаній, інвестиційних фондів та інших інвестиційних інститутів, а фінансова діяльність - для банків та інших фінансових інститутів [3].

Операційна діяльність підприємства має ряд особливостей:

- основною метою та основною складовою діяльності підприємства є операційна діяльність;
- життєвий цикл підприємства залежить від розвитку операційної діяльності;
- зазвичай операційна діяльність зосереджена на товарному ринку;
- капітал, що інвестований в операційну діяльність стає операційними активами підприємства;
- в операційній діяльності існують різні ризики, один з основних це - операційний ризик.

Управління операційною діяльністю здійснюється завдяки наявності документованих операційних процедур за всіма операціями, що їх здійснює підприємство відповідно до законодавства України.

Під час управління операційною діяльністю підприємства часто настає питання, чи розширювати систему впровадження інформаційних технологій. Ефективне управління операційною діяльністю в сучасних умовах можливе на основі належного інформаційного забезпечення. Адже ефективність управління проявляється через наявність достовірної і необхідної інформації про стан справ даного підприємства у галузі.

Нові досягнення інформаційних технологій впроваджені у бізнес-середовище дають можливість підвищити продуктивність праці персоналу, особливо завдяки прискоренню та спрощенню внутрішніх та зовнішніх комунікацій.

Часто управління операційною діяльністю підприємства є неефективним. Основна проблема - це повільна робота бухгалтерів на підприємстві, оскільки значну частину роботи часто вони роблять в середовищі електронних таблиць "Microsoft Excel".

За останні роки спостерігається значний розвиток інформаційних технологій різних ступенів складності, які орієнтовані на певне робоче місце. Головним напрямком вдосконалення менеджменту є використання нової комп'ютерної техніки і нового інформаційного забезпечення. Тобто для підвищення ефективності трудового процесу потрібна автоматизація.

Операційна діяльність підприємства є ефективною тоді, коли обов'язки між працівниками є чітко розподілені, а також коли вони несуть відповідальність за вирішення відповідних питань і формування показників, від яких залежать результати діяльності підприємства.

Для ефективності організування операційної діяльності підприємства інформаційне забезпечення повинне виділяти такі основні завдання [7]:

- формування основного плану на основі замовлень клієнтів і прогноз попиту;
- планування потреб, тобто формування плану-графіка виготовлення партій виробів власного виробництва і плану-графіка закупівлі матеріалів і комплектуючих;
- оперативне управління.

Одна із найнеобхідніших функцій управління операційною діяльністю є система управління матеріально-технічним забезпеченням, що показує початкову стадію технологічного процесу (виробництво, постачання необхідних матеріалів, запасів сировини).

Основним обов'язком матеріально-технічного забезпечення є своєчасна доставка на підприємство усіх необхідних ресурсів в таких обсягах, що потрібні для нормального функціонування підприємства.

Як відомо, не існує ідеальної системи організування операційної діяльності. Тому кожне підприємство має різні критерії для вибору відповідної програми.

Щоб правильно обрати систему інформаційного забезпечення для операційної діяльності потрібно досконало розглянути налагодження інформаційних потоків, а також загальне функціональне призначення інформаційних систем.

Основним завданням управління операціями в сфері інформаційних технологій є задоволення потреб користувачів. Будь-який користувач повинен мати змогу легко і без проблем виконати своє завдання.

Мета такої інформаційної системи — забезпечення достовірної інформації для правильного і ефективного організування операційної діяльності.

До головних функцій систем інформаційного забезпечення для операційної діяльності належать [8]:

1) описова — забезпечення менеджерів підприємства всією необхідною зовнішньою та внутрішньою інформацією, завдяки якій формується уявлення про економічне середовище, реальні та потенційні можливості досягнення поставлених цілей;

2) аналітична — забезпечення керівного складу підприємства необхідною аналітичною інформацією для прийняття оперативних і стратегічних господарських рішень;

3) прогностична — формування інформаційної бази для прогнозування змін кон'юнктури ринку.

Щоб краще орієнтуватися між усіма пропозиціями інформаційного забезпечення можна відзначити найважливіші для підприємства критерії вибору програми. Тому доцільно запропонувати керуватися наступними критеріями для вибору автоматизації управління операційної діяльності для підприємства:

1. *назва програмного продукту* - відому і достойну назву неможливо швидко створити. Варто обирати відому програму, оскільки хорошою ознакою є досить тривала присутність на ринку програмного забезпечення;

2. *висока якість та професіоналізм* – необхідно, щоб всі модулі програм були виконані урахуванням особливостей чинного українського законодавства. Одними з основних ознак якості є: наявність Свідоцтва Держдепартаменту інтелектуальної власності України, переможних дипломів, медалей за участь у вітчизняних і міжнародних виставках. Особливо важливим фактором також є значне зростання обсягів продажу програм та кількості працівників компанії;

3. *сервісне обслуговування* – багато уваги приділяється наявності системи високого рівня сервісного обслуговування клієнтів. Основними завданнями зазвичай є: надання клієнтам багатоканального телефону підтримки, проведення постійних семінарів для користувачів програми, а також можливість замовникам оновлювати свої версії через Інтернет. Важливим пунктом є те, що за великими замовниками повинні бути закріплені постійні співробітники;

4. *доступність та гнучкість* – для всіх важливим є те, що зручніше працювати в зрозумілій, доступній та простій в користуванні програмі автоматизації операційної діяльності, яка швидко реагує на зміни в законодавстві;

5. *ціна* - це один з найважливіших критеріїв при купівлі. Адже не доцільно витрачати додаткові фінансові ресурси тільки через те, що використовується відома програма, котра може виконувати ті ж самі функції, що і її дешевший аналог.

На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм автоматизації обліку, найпоширенішими з яких і найбільш адаптованими до української системи є: «Парус-Підприємство», «1С: Підприємство 8.0», «Ажур-ДОК», «Дебет Плюс», «Акцент-бухгалтерія» і «Бест звіт плюс». Функціональні особливості програм спрямовані на комплексну автоматизацію бюджетних організацій та державних установ. Вони здатні вирішувати такі завдання:

- автоматизація бухгалтерського обліку в бюджетній установі;
- розрахунок заробітної плати і грошового забезпечення;
- тарифікація для фахівців у сферах медицини та освіти;
- планування і розподіл фінансування;
- матеріальний облік;
- управління діловими процесами;
- управління майном;
- адміністрування документообігу та канцелярії;
- управління персоналом;
- управління конкурсними закупівлями;
- пенсійне забезпечення;

- формування і зведення звітів.

Проте, крім таких спільних особливостей в них є деякі розбіжності. Щоб обрати найкраще інформаційне забезпечення для відповідного робочого місця потрібно детально розглянути кожну з цих програм.

“Парус-Підприємство” – це система автоматизації для середніх компаній. Дана програма має, розширену систему аналітики, яка орієнтована на різні види діяльності, а також систему захисту інформації. В програмі є модульна структура, що дає можливість проводити подальшу інтеграцію.

“Парус-Підприємство” дозволяє автоматизувати усі розділи бухгалтерського обліку і складається з таких модулів [9]:

- адміністратор;
- бухгалтерія;
- реалізація і склад;
- корпоративні фінанси;
- планування;
- розрахунки за тепло- і електроенергію;
- змінні звіти.

Відповідно певний працівник може відповідати за відповідний модуль і ніхто, окрім цього працівника не матиме доступу до його модулю. Вартість ліцензії “Парус-Підприємство” становить від 2805 грн. за 1 робоче місце.

«1С: Підприємство 8.0» - це набір прикладних рішень, побудованих за єдиними принципами і на єдиній технологічній платформі. Завдяки даній програмі можна вирішити багато різних питань пов’язаних з обліком та управлінням підприємства [10].

Основні можливості програми:

- бухгалтерський і податковий облік у повній відповідності з національним законодавством;
- облік основних засобів і розрахунок амортизації;
- формування податкової, бухгалтерської та іншої регламентованої звітності в різні органи;
- бухгалтерський облік і контроль кошторисів витрат бюджетних організацій в повній відповідності із законодавством і відомчими інструкціями;
- автоматизація складського обліку, аналіз стану складів, контроль руху товарно-матеріальних цінностей;
- управління номенклатурою товарів, продукції і послуг, включаючи автоматизацію ціноутворення, складання складних калькуляцій, розв’язування виробів;
- управління торговою діяльністю і автоматизація торгового документообігу;
- аналіз ефективності торгової діяльності і прогнозування продажів;
- автоматизація розрахунків з контрагентами, аналіз стану і динаміки взаєморозрахунків;
- управління комісійною торгівлею від імені комітента і комісіонера;
- розрахунок собівартості продукції і аналіз економічної ефективності виробничої діяльності;
- управління виробництвом, включаючи незавершене виробництво, обробку давальницької сировини;
- облік замовлень від покупців, внутрішнє планування випуску продукції, контроль виконання замовлень;
- планування і контроль виконання замовлень на закупівлю продукції;
- розрахунок зарплати і кадровий облік;
- завдання планування і фінансового аналізу.

Вартість ліцензії «1С: Підприємство 8.0» від 4500 грн. за 1 робоче місце.

«Ажур-ДОК» - це універсальна програма. Її призначення полягає в автоматизації ведення обліку, підготовки і друку різної бухгалтерської і торгової документації з вбудованими можливостями зміни і розширення функціональності.

Можливості програми [11]:

1. облік, підготовка, ведення, роздруківка різної бухгалтерської документації (платіжних доручень, податкових накладних, рахунків і накладних, актів виконаних робіт, касових ордерів, прайс-листів, ін.), документів відповідних сучасним вимогам законодавства, різних реєстрів і звітів українською або російською мовою;
2. інтерфейс досить зрозумілий і зручний;
3. можливість роботи з програмою, як в мережі, так і локально;
4. модульний, розширюваний, характер програми;
5. вбудований модуль складського обліку, з можливістю ведення складського обліку, прибуткових і видаткових операцій, ведення складської документації, виведення різної складської звітності;
6. вбудований редактор форм, що виводяться на друк, реєстрів, звітів, з можливістю налаштування і зміни будь-яких параметрів форм документів. Можливість створення для друку будь-якої кількості варіантів користувальницьких форм будь-якого документа;

7. вбудований конструктор звітів з можливістю додавання, зміни будь-яких аналітичних звітів і вибірок даних;
8. експорт-імпорт будь-яких довідкових даних;
9. можливість роботи з периферійним обладнанням: сканерами штрих-кода, використання сканера штрих-кода при виписці документів, заповненні форм введення, пошуку записів;
10. зручне налаштування розподіленого доступу до даних;
11. керована користувачем інтеграція документів - одночасне створення різних зв'язаних документів;
12. можливість введення, обліку, виводу виходячи з ціни товарів як з ПДВ, так і без ПДВ;
13. можливість введення будь-якого додаткового податку (рекламного, пенсійний фонд, ін.), з урахуванням його як в ціні товару (послуги), так без нього;
14. можливість експорту документів в графічний файл, HTML, TXT, Excel формат.

Ще є зручна автоматизація при підготовці документів до друку:

- автоматичне введення номерів документів, у тому числі з довільними символами;
- автоматичне введення дати складання документи, суми в літерах;
- автозаповнення реквізитів організацій, банків, властивостей товарів при заповненні полів;
- автоматичне формування таблиць документів, довідників;
- обчислення і вставка суми ПДВ,
- обчислення і вставка будь-якого додаткового податку (рекламного, пенсійний фонд і т.д.).

Ціна ліцензії «Ажур-ДОК» становить 1250 грн. за 1 робоче місце.

Система «Дебет Плюс» - це програмний комплекс для ведення обліку (бухгалтерського, складського, податкового та ін.) на підприємствах малого і середнього бізнесу, а також підходить для підприємця.

Вся інформація в системі зберігається у вигляді первинних документів, проведення, довідників і початкових залишків. Система «Дебет Плюс» побудована за модульним принципом: для ведення бухгалтерського, управлінського, банківського, касового обліку, обліку заробітної плати і кадрів використовуються модулі (підсистеми), що автоматизують ведення відповідного розділу обліку. Стандартна базова конфігурація «Дебет Плюс» включає 11 підсистем [12]:

- Зведення бухгалтерського балансу;
- Облік банківських операцій;
- Облік касових операцій;
- Облік товарно-матеріальних цінностей (склад, торгівля, виробництво);
- Облік основних засобів;
- Облік заробітної плати;
- Облік кадрів;
- Управлінський облік;
- CRM (Взаємодія з клієнтами);
- Автотранспорт (облік транспортних засобів, затрат ПММ, ведення шляхових листів);
- Адміністратор комплексу.

Вартість ліцензії «Дебет Плюс» - 1450 грн. за 1 робоче місце.

“Акцент-бухгалтерія” – це універсальна програма для ведення бухгалтерського, управлінського та фінансового обліку на підприємствах. Ця програма забезпечує повноцінний правильний з бухгалтерської точки зору багатовимірний та багаторівневий аналітичний і синтетичний облік. “Акцент-бухгалтерія” версій 6.0 та 7.0 включає [13]:

1. Нарахування та виплата зарплати.
2. Автоматизований розрахунок різних видів нарахувань і стягнень.
3. Облік необоротних активів та балансової вартості основних засобів.
4. Облік валових доходів та витрат.
5. Розрахунки з бюджетом.
6. Розрахунки з підзвітними особами.
7. Розрахунки з постачальниками та покупцями.
8. Облік банківських та касових операцій.
9. Можливість формування, зберігання та друку всіх необхідних документів.

Вартість ліцензії “Акцент-бухгалтерія” від 1500 грн. за 1 робоче місце.

“Бест звіт плюс” – програмний комплекс призначений для автоматизації процесів роботи зі звітною документацією встановленого зразка. Він забезпечує організацію електронного документообігу у всіх без винятку суб'єктів господарювання будь-якої форми власності та джерел фінансування або між ними та державними контролюючими органами, подача звітності яким передбачена чинним законодавством. Це можливість інтеграції даних з будь-якої бухгалтерської програми (1С, і т.д.) Передача звітності засобами електронної пошти із застосуванням підсистеми шифрування та пересилки. Функціональні можливості програмного забезпечення [14]:

1. Формування картки установи.
2. Формування та ведення реєстру форм (бланків) звітних документів.
3. Формування звітних документів із використанням різноманітних функцій контролю

4. Імпорт інформації зі встановлених на підприємстві автоматизованих систем бухгалтерського обліку та управління виробництвом.

5. Формування пакетів звітності в електронному вигляді електронною поштою із застосуванням криптографічного захисту.

Вартість ліцензії “Бест звіт плюс” становить 894 грн. за 1 робоче місце.

Порівняння функціональних можливостей програмних продуктів для управління операційною діяльністю наведено у табл.1.

Таблиця 1.
Порівняння функціональних можливостей програмних продуктів для управління операційною діяльністю

Функціональні можливості	Програмні продукти					
	Парус-Підприємство	1С: Підприємство	Ажур-ДОК	Дебет Плюс	Акцент-бухгалтерія	Бест звіт плюс
Зведення бухгалтерського балансу	+	+	+	+	+	+
Облік банківських операцій	+	+	+	+	+	+
Облік товарно-матеріальних цінностей	+	+	+	+	+	+
Облік основних засобів	+	+	+	+	+	+
Облік заробітної плати	-	+	-	+	+	-
Облік кадрів	-	+	-	+	-	-
Управлінський облік	-	+	+	+	-	-

Кожна з наведених програм має свої особливості у сфері управління операційною діяльністю в різних організаціях та певні переваги і недоліки, а також різну вартість. Зазвичай найбільшу увагу звертають саме на ціну програми в умовах обмеженості фінансових ресурсів. Найдорожчою програмою серед наведених є “1С: Підприємство”, і ця програма набула найбільшого поширення в Україні, порівняно з іншими програмними продуктами. Найбільше даний програмний продукт підходить великим підприємствам та аудиторським компаніям, оскільки там працюють багато фахівців-обліковців. Для порівняння такі ж можливості для управління операційною діяльністю підприємства має «Дебет Плюс», хоча її вартість є нижчою, ніж “1С: Підприємство” і вона підходить усім підприємствам незалежно від розміру.

«Парус-Підприємство» та «Бест звіт плюс» виконують найосновніші серед наведених функції, тобто зведення бухгалтерського балансу, облік банківських операцій, облік товарно-матеріальних цінностей та облік основних засобів. «Ажур-ДОК» та «Акцент-бухгалтерія» теж виконують дані функції, окрім них «Ажур-ДОК» має можливість ще ведення управлінського обліку, а «Акцент-бухгалтерія» облік заробітної плати. Тому їх доцільно використовувати в основному малим і середнім підприємствам.

Як бачимо, враховуючи всі технічні особливості наведених програм можна зробити висновок, що для управління операційною діяльністю найбільше можливостей дають «1С: Підприємство» та «Дебет Плюс».

Отже, керівникам кожного підприємства варто чітко визначати свої потреби при виборі інформаційного забезпечення, адже для деякої деякі функції програм є не дуже суттєві, а іншим підприємствам вони є дуже необхідними. Тому надзвичайно важливим є вибір оптимального програмного забезпечення при формуванні інформаційної системи управління операційною діяльністю підприємства з позицій функціональності та вартості.

Висновки.

Впровадження нового чи удосконалення існуючого інформаційного забезпечення операційної діяльності підприємства є одним з найголовніших завдань підвищення її ефективності. Вирішення цього актуального завдання може дозволити створити необхідні умови для підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє комплексно вирішувати актуальні проблеми аналізу. Автоматизація сприяє пришвидшенню бізнес-процесів на підприємстві та підвищенню рівня його ділової активності. Огляд поточного стану інформаційного забезпечення підприємства забезпечить більш широку обізнаність персоналу різних підрозділів про можливості та операційні проблеми, пов'язані з новою технологією, і дозволить краще спланувати повномасштабну реалізацію нововведень. Приймаючи рішення щодо введення інформаційного забезпечення для організації потрібно належним чином врахувати всі можливості і недоліки кожної програми, а особливо зручність у користуванні та вартість.

Отже, впровадження новітнього інформаційного забезпечення в сфері управління операційною діяльністю дозволить суттєво підвищити її ефективність.

Список літератури.

1. Капінос Г. І. Операційний менеджмент / Г. І. Капінос, І. В. Бабій. – К. : Центр навчальної літератури, 2013. – 352 с.
2. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: [Навч. посібник] / О.О. Терещенко - К. : КНЕУ, 2003. - 554 с.
3. Бланк И. А. Управление прибылью / Бланк И. А. – К.: Ника-Центр, 2007. – 766 с.
4. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Підручник] / В. Сопко, В. Завгородній - К.: КНЕУ, 2004. — 412 с.
5. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: [Навч. посібник] / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. - К.: КНЕУ, 2004. - 187 с.
6. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : монографія / [Р. А. Калюжний, В. О. Шамрай, М. Я. Швець, В. Д. Гавловський та ін.] ; за ред Р. А. Калюжного та В. О. Шамрая. – К. : АДПС України, 2002. – 296 с.
7. Кліменко, О.В. Інформаційні системи і технології в обліку: [Навч. посібник]/ О.В. Кліменко. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 320 с.
8. Корнєв Ю. Інформаційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності / Ю. Корнєв // Вісник Національної академії наук України. - 2008. - № 5. - С. 24-31.
9. Корпорація ПАРУС [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.parus.ua/ua/>
10. Ефективні IT-рішення [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://team.ua/>
11. Ajoursoft [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://ajoursoft.com.ua/>
12. ТЗОВ Науково-виробнича фірма “ІВОЯ” [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.ivoa.com.ua>
13. Акцент – прості рішення проблем обліку [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.accent6.com/>
14. ТОВ "БЕСТ ЗВІТ" [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.bestzvit.com.ua/>

References.

1. Kapinos H. I. (2013), *Operatsijnyj menedzhment* [Operational management], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.
2. Tereschenko O.O. (2003), *Finansova diial'nist' sub'iektiv hospodariuvannia* [Financial activities of business entities], KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Blank, I. A. (2007), *Upravlenie pribyl'ju* [Profit management], Nika-Centr, Kyiv, Ukraine.
4. Sopko V.V. and Zavgorodniy V.P. (2004), *Orhanizatsiia bukhhalters'koho obliku, ekonomichnoho kontroliu ta analizu* [Organization of accounting, economic analysis and control], KNEU, Kyiv, Ukraine.
5. Tereschenko O.O. and I.I. Matiienko-Zubenko (2004), *Informatsijni systemy i tekhnolohii v obliku* [Information systems and technology in accounting], KNEU, Kyiv, Ukraine.
6. Kaliuzhnyj R. A., Shamraj V. O., Shvets' M. Ya., Havlovs'kyj V. D. and others (2002), *Informatsijne zabezpechennia upravlins'koi diial'nosti v umovakh informatyzatsii: orhanizatsijno-pravovi pytannia teorii i praktyky* [Information support management activities in terms of information: organizational and legal issues of theory and practice], ADPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
7. Klimenko, O.V. (2008), *Informatsijni systemy i tekhnolohii v obliku* [Information systems and technology in accounting], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.
8. Korniev Yu. (2008), “Information support business development”, *Visnyk Natsional'noi akademii nauk Ukrainy*, vol. 5, pp. 24–31.
9. Korporatsiia PARUS, available at: <http://www.parus.ua/ua/> (Accessed 4 October 2015).
10. Efektyvni IT-rishennia, available at: <http://team.ua/> (Accessed 10 October 2015).
11. Ajoursoft, available at: <http://ajoursoft.com.ua/> (Accessed 13 October 2015).
12. TzOV Naukovo-vyrobyntcha firma “IVOYA”, available at: <https://www.ivoa.com.ua> (Accessed 18 October 2015).
13. Aktsent – prosti rishennia problem obliku, available at: <http://www.accent6.com/> (Accessed 20 October 2015).
14. TOV "BEST ZVIT", available at: <http://www.bestzvit.com.ua/> (Accessed 21 October 2015).

Стаття надійшла до редакції 18.11.2015 р.